

Sygn. akt I C 2936/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 listopada 2017 r.

Sąd Rejonowy w Olsztynie, I Wydział Cywilny,

w składzie:

Przewodniczący: SSR Tomasz Bulkowski

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Karolina Mazan – Berent, stażysta I. L.

po rozpoznaniu w dniu 13 listopada 2017 r., w O., na rozprawie,

sprawy z powództwa (...) S.A. V. (...) z siedzibą w W.

przeciwko T. B.

o zapłatę

I zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 69 000,00 zł (sześćdziesiąt dziewięć tysięcy) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za okres od dnia 1 stycznia 2016 r., do dnia zapłaty;

II zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę (...) (osiem tysięcy osiemset sześćdziesiąt siedem) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym 5400 (pięć tysięcy czterysta) złotych kosztów zastępstwa procesowego.

SSR Tomasz Bulkowski

Sygn. akt I C 2936/17

UZASADNIENIE

Powód (...) S.A. V. (...) z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie od pozwanego T. B. kwoty 69000 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty oraz kosztami postępowania.

W uzasadnieniu powód wskazał, że wyrokiem z dnia 20 grudnia 2000r. Sąd Rejonowy w Olsztynie uznał pozwanego winnym czynu z art. 177 § 1 i 2 kk w zw. z art. 178 kk i skazał go na karę 3 lat pozbawienia wolności. Ponadto orzeczono wobec niego zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres 10 lat. Za szkodę powstałą wskutek tego przestępstwa powód wypłacił odszkodowanie w ramach zawartej przez pozwanego umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. Pozwany, pomimo skierowania do niego wezwania do zapłaty, nie dokonał zapłaty kwoty regresowej na rzecz strony powodowej.

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym z dnia 28 czerwca 2017r. w sprawie o sygn. (...) Sąd Rejonowy w (...) nakazał pozwanemu, aby zapłacił na rzecz powoda dochodzona pozwem kwotę.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu.

Uzasadniając swoje stanowisko w sprawie pozwany podniósł zarzut przedawnienia. Wskazał, iż powód nie wskazuje, kiedy zostało wszczęte postępowanie likwidacyjne odnośnie szkód wymienionych w pozwie, a ma to znaczenie dla ustalenia ewentualnej odpowiedzialności pozwanego, bądź też podstawy jego odpowiedzialności. Pozwany wskazał, iż osoby, które podróżowały w dniu szkody samochodem razem z pozwanym miały świadomość faktu, że znajduje

się on pod wpływem alkoholu. W związku z powyższym wskazać należy, iż w stopniu znaczącym przyczyniły się do powstania szkody. Dodatkowo pozwany powołał się na zasady współżycia społecznego, gdyż jego zdaniem zasądzenie takiej kwoty po tak długim czasie od zdarzenia godziłoby w rodzinę pozwanego, która nie będzie miała podstawowych środków utrzymania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 23 lipca 2000r. pozwany T. B., na drodze Ś. - J., kierując pojazdem marki F. nr rej. (...), nie zachował należytej ostrożności co doprowadziło do uderzenia w drzewo.

W następstwie tego zdarzenia zmarła pasażerka pojazdu kierowanego przez pozwanego – E. R. (1).

W chwili zdarzenia pozwany znajdował się pod wpływem alkoholu – 2 promile alkoholu we krwi.

(bezsporne).

W związku z zaistniałym zdarzeniem przeciwko pozwanemu prowadzone było postępowanie karne. Wyrokiem z dnia 20 grudnia 2000r. w sprawie o sygn.(...) Sąd Rejonowy (...) uznał pozwanego winnym czynu z art. 177 § 1 i 2 kk w zw. z art. 178 kk i za to skazał go na karę 3 lat pozbawienia wolności. Ponadto orzeczono wobec niego zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres 10 lat. Wyrok ten został zmieniony wyrokiem Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 28 marca 2001r. w sprawie o sygn.(...) jednakże jedynie w takim zakresie, że zarzucony pozwanemu czyn zakwalifikowany został z art. 177 § 1 i 2 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zb. z art. 178 kk.

(okoliczności niesporne wyrok k. 30 – 31, 32 – 33, 34).

Pojazd, którym pozwany spowodował wypadek objęty był ochroną ubezpieczeniową przez powodowe towarzystwo ubezpieczeń, w ramach zawartej umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych.

(bezsporne)

E. R. (1) w chwili śmierci miała 20 lat. Mieszkała z rodzicami i dwiema siostrami. Starsza siostra w chwili wypadku miała 23 lata, zaś młodsza 11 lat. W miejscowości położonej około 3 km od miejsca zamieszkania E. R. (1) mieszkał jej starszy brat, który około 3 lata przed wypadkiem wyprowadził się z domu rodzinnego, jednak bardzo często odwiedzał rodziców i siostrę, z którą pozostawał w bardzo dobrych relacjach. Przed śmiercią E. R. (1) łączyły z rodziną silne więzi emocjonalne. Jej śmierć była dla rodziców i rodzeństwa ogromną stratą. Rodzice i rodzeństwo E. R. (1) często wspomina zmarłą, często odwiedza jej grób. Żałoba po śmierci córki i siostry przebiegła u jej bliskich bez powikłań, nie podejmowali oni leczenia psychiatrycznego w związku ze stratą bliskiej osoby, nie korzystali też z pomocy psychologa. Bliscy zmarłej pozostawali w niewiedzy w zakresie możliwości dochodzenia świadczenia z tytułu zadośćuczynienia za szkodę powstałą wskutek śmierci E. R. (1), dlatego też swoje roszczenia skierowali do powoda dopiero w 2015r., kiedy członek dalszej rodziny poinformował ich o takiej możliwości.

(zeznania świadków: G. R. (1) k. 82 – 83, M. G. (1) k. 83, W. R. k. 83 – 84, A. R. k. 84 i G. R. (2) k. 84)

Powód wypłacił członkom rodziny zmarłej zadośćuczynienia, na podstawie zawartych z nimi porozumień. W toku postępowania likwidacyjnego powód ustalił 60% przyczynienie się E. R. (1) do powstania szkody, które poszkodowani zaakceptowali.

Na podstawie porozumień z dnia 20 lipca 2015r. rodzicom zmarłej – G. R. (1) i W. R. – wypłacono zadośćuczynienia w kwocie po 21000 zł, zaś rodzeństwu zmarłej – G. R. (2) i M. G. (1) – w kwocie po 9000 zł. Porozumienie pomiędzy powodem a siostrą zmarłej – A. R. zawarte zostało w dniu 23 września 2015r. z tego tytułu przyznano jej zadośćuczynienie również w kwocie 9000 zł.

(okoliczności niesporne - porozumienia k. 13 – 17, potwierdzenia przelewów k. 19 – 22, dokumenty na płycie CD k. 62, zeznania świadków: G. R. (1) k. 82 – 83, M. G. (1) k. 83, W. R. k. 83 – 84, A. R. k. 84 i G. R. (2) k. 84).

Pismami z dnia 8 października 2015r. i 29 września 2015r. powód wezwał pozwanego do zapłaty należności regresowej. Wezwania pozwany odebrał 5.10.2015r. i 12.10.2015r. W odpowiedzi na powyższe pełnomocnik ustanowiony przez pozwanego pismem z 25.10.2015r., doręczonym powodowi 9.11.2015r. odmówił spełnienia świadczenia, podnosząc przedawnienie roszczeń i naruszenie przez powoda zasad współżycia społecznego.

(dowód: pisma wraz z potwierdzeniami odbioru przesyłek k. 23 – 29, akta szkody – plik (...)_1 (REGRESY -) 2015-11-09)

Pozwany pozostaje obecnie w związku małżeńskim, z którego posiada jedno małoletniego dziecko. Aktualnie małżonkowie spodziewają się narodzin drugiego dziecka. Dochód pozwanego stanowi wynagrodzenie za pracę w kwocie 2200 zł powiększone o premie w wysokości 500 zł. Dochód żony pozwanego wynosi zaś 2000 zł.

(odpis skrócony aktu małżeństwa k. 50, umowa k. 51, odpis skrócony aktu urodzenia k. 52, zaświadczenie k. 53, wynik badania laboratoryjnego k. 81).

Czyniąc ustalenia w zakresie stanu faktycznego w przedmiotowej sprawie Sąd oparł się na dokumentach złożonych przez strony w zakresie, w jakim ich prawdziwość nie była kwestionowana, oraz na zeznaniach przesłuchanych w sprawie świadków i pozwanego. Sąd uznał, iż twierdzenia wskazanych osób jawiły się jako logiczne i spójne. W szczególności przekonywały zeznania świadków na temat relacji łączących ich ze zmarłą E. R. (1). Nie pojawiły się bowiem jakiegokolwiek okoliczności, które mogłyby wskazywać na zaburzenie relacji rodzinnych. Uwzględniając natomiast zasady logiki i doświadczenia oczywistym jest, że członkowie najbliższej rodziny, zwłaszcza zamieszkujący razem, czy też w niedalekiej odległości od siebie i spędzający ze sobą większość czasu pozostają w bliskim emocjonalnym związku i śmierć członka rodziny jest dla nich bolesnym przeżyciem.

Jednocześnie Sąd oddalił wnioski dowodowe złożone przez pełnomocnika pozwanego na rozprawie w dniu 13 listopada 2017r. – a mianowicie o dołączenie akt sprawy (...) i dopuszczenie dowodu z zeznań świadka M. G. (2) - a także o opuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu psychiatrii. Uznać należało, że dowody te nie mają istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia, a ponadto były spóźnione.

Odnosnie dowodu z dokumentów z akt sprawy karnej wskazać trzeba, że wniosek ten mógł być złożony w sprzeczniwie. Pełnomocnik pozwanego w żaden sposób nie wykazał dlaczego złożył go dopiero na ostatniej rozprawie. Ponadto fotokopie akt sprawy karnej znajdowały się w aktach szkody, a z protokołu rozprawy wynikało, że ojciec zmarłej przyjął przeprosiny od pozwanego. Okoliczności te nie miały żadnego znaczenia z punktu widzenia rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie, gdyż możliwość dochodzenia odszkodowania w sprawie karnej czy też wskazanie, że rodzice zmarłej nie mają pretensji do sprawcy, nie oznaczałoby, iż powód niezasadnie wypłacił zadośćuczynienia.

Sąd nie stwierdził również podstaw do dopuszczenia dowodu z zeznań świadka M. G. (2), albowiem wysokość kwot jakie ostatecznie otrzymali najbliżsi zmarłej – przesłuchani w sprawie świadkowie, nie miała żadnego wpływu na zakres odpowiedzialności pozwanego. Nie budziło wątpliwości, że powód wypłacił poszczególnym członkom rodziny zmarłej kwoty wynikające z zawartych z ubezpieczycielem porozumień, na co przedłożył potwierdzenia realizacji przelewów. Umowa pomiędzy członkami rodziny zmarłej a reprezentujących ich w toku postępowania likwidacyjnego pełnomocnikiem dotycząca należnej mu prowizji czy wynagrodzenia była bez znaczenia.

Okoliczność, czy rodzice i rodzeństwo zmarłej na skutek śmierci E. R. doznali rozstroju zdrowia psychicznego nie miała również znaczenia dla rozstrzygnięcia. W toku postępowania likwidacyjnego, jak również zeznając w niniejszej sprawie członkowie rodziny nie wskazywali, aby skutkiem utraty osoby bliskiej był rozstrój zdrowia psychicznego. Składanie wniosku o dopuszczenie dowodu na tę okoliczność wydaje się wynikać z nie dość dokładnej analizy przez pełnomocnika art.448kc w zw. z art.23kc i art.24kc, które stanowiły podstawę roszczeń o zadośćuczynienie

sformułowanych przez członków rodziny zmarłej. Art.448kc nie wymaga, aby u osoby dochodzącej zadośćuczynienia doszło do rozstroju zdrowia psychicznego.

Reasumując, zgłoszone przez pełnomocnika pozwanego wnioski dowodowe doprowadziłyby tylko do zbędnego wydłużenia przedmiotowego procesu, a nie przyczyniłyby się do wyjaśnienia okoliczności istotnych z punktu widzenia rozstrzygnięcia.

Sąd zważył, co następuje:

Roszczenie powoda zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Bezspornym w niniejszej sprawie było, że w dniu 23 lipca 2000r. pozwany naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, w wyniku czego spowodował nieumyślnie wypadek, w następstwie którego śmierć odniosła pasażerka kierowanego przez niego pojazdu– E. R. (1). Poza soporem pozostawała również okoliczność, iż w chwili zdarzenia pozwany znajdował się pod wpływem alkoholu. Strony zgodne były także co do tego, że w dniu zdarzenia pojazd, którym poruszał się pozwany objęty był ochroną ubezpieczeniową powoda w zakresie odpowiedzialności cywilnej, zaś powód uznał swoją odpowiedzialność za powstałą szkodę, wypłacając członkom rodziny zmarłej zadośćuczynienia, w wysokościach ustalonych w zawartych z nimi porozumieniach.

Sporna była natomiast kwestia, czy pozwany zobowiązany jest do zwrotu powodowi wypłaconej kwoty.

Pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczenia, który zdaniem Sądu nie jest zasadny.

Zgodnie z art. 828 § 1 kc jeżeli nie umówiono się inaczej, z dniem zapłaty odszkodowania przez ubezpieczyciela roszczenie ubezpieczającego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę przechodzi z mocy prawa na ubezpieczyciela do wysokości zapłaconego odszkodowania. Jeżeli zakład pokrył tylko część szkody, ubezpieczającemu przysługuje co do pozostałej części pierwszeństwo zaspokojenia przed roszczeniem ubezpieczyciela. Ponadto zgodnie z art. 819 § 1 kc roszczenia z umowy ubezpieczenia przedawniają się z upływem lat trzech. W przedmiotowej sprawie przedawnienie winno rozpocząć zatem swój bieg od dnia następującego po dniu zawarcia przez poszkodowanych z ubezpieczycielem porozumień w zakresie wysokości kwot zadośćuczynienia i wypłaty, tj. w przypadku G. R. (1), W. R. G. R. (2) i M. G. (1) od dnia 6 sierpnia 2015r., zaś w przypadku A. R. od dnia 25 września 2015r. Pozew w niniejszej sprawie został natomiast wniesiony w dniu 26 maja 2017r. W świetle powyższego nie sposób przyjąć, aby wskazany wyżej termin 3 lat zakończył swój bieg, wobec czego podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia jako niezasadny nie zasługiwał na uwzględnienie.

Niezasadne były również twierdzenia pozwanego, jakoby roszczenie zgłoszone powodowi przez najbliższych członków zmarłej było przedawnione i powód nie powinien go spełnić.

Zgodnie z art. 448 kc – w brzemieniu obowiązującym w dacie zdarzenia - razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

Szczególne więź pomiędzy najbliższymi członkami rodziny w prawidłowo funkcjonującej rodzinie, zasługuje na status dobra osobistego, podlegająca ochronie prawnej przewidzianej w art. 24 § 1 kc, art. 446 § 1 kc i art. 448 kc.

Prezentowane stanowisko znajduje poparcie w orzecznictwie Sądu Najwyższego. W wyroku z dnia 14 stycznia 2010 roku, w sprawie IV CSK 307/09 (OSNC 2010/3/91), Sąd Najwyższy stwierdził, że spowodowanie śmierci osoby bliskiej przed wejściem w życie ustawy z dnia 30 maja 2008 roku o zmianie ustawy - kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 116, poz. 731) mogło stanowić naruszenie dóbr osobistych najbliższych członków rodziny zmarłego i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 kc.

W uzasadnieniu tego orzeczenia Sąd Najwyższy wskazał, iż katalog dóbr osobistych, określany w art. 23 kc ma charakter otwarty i nie ma wątpliwości co do tego, że przedmiot ochrony oparty na podstawie art. 23 kc i 24 kc jest znacznie szerszy. Ochronie podlegają bowiem wszelkie dobra osobiste rozumiane jako wartości niematerialne związane z istnieniem i funkcjonowaniem podmiotów prawa cywilnego, które w życiu społecznym uznaje się za doniosłe z tego powodu zasługujące na ochronę. Rodzina jako, związek osób najbliższych, które łączy szczególna więź wynikająca najczęściej z pokrewieństwa i zawarcia małżeństwa, podlega ochronie prawa. Dotyczy to także ochrony prawa do życia rodzinnego obejmującego istnienie różnego rodzaju więzi rodzinnych. Dobro rodziny jest nie tylko wartością powszechnie akceptowaną społecznie, ale także uznaną za dobro podlegające ochronie konstytucyjnej (art. 71 Konstytucji RP) oraz przepisów prawa (art. 23 krio). Więż rodzinna odgrywa doniosłą rolę, zapewniając członkom rodziny poczucie stabilności, wzajemne wsparcie obejmujące sferę materialną i niematerialną oraz gwarantuje wzajemną pomoc w wychowaniu dzieci i zapewnieniu ich prawidłowego rozwoju. Należy więc przyjąć, że prawo do życia rodzinnego i utrzymania tego rodzaju więzi stanowi dobro osobiste członków rodziny i podlega ochronie na podstawie art. 23 kc i 24 kc.

Sąd Najwyższy odniósł się też do relacji art. 446 § 4 kc do art. 448 kc wskazując, iż wprowadzenie art. 446 § 4 kc nie powinno być rozumiane w ten sposób, że w dotychczasowym stanie prawnym art. 448 kc nie mógł stanowić podstawy przyznania zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej. Takie stanowisko oznaczałoby, że chwila, w której nastąpiło zdarzenie będące źródłem szkody decydująca - zgodnie z wolą ustawodawcy - o możliwości zastosowania art.446§4 kc, rozstrzygałaby definitywnie o istnieniu lub braku istnienia uprawnienia do uzyskania zadośćuczynienia za krzywdę spowodowaną śmiercią osoby bliskiej. Prowadziłoby to do radykalnego zróżnicowania sytuacji prawnej osób, które doznały krzywdy o podobnym charakterze nawet w krótkich odstępach czasu, co jest trudne do zaakceptowania.

Ten kierunek orzecznictwa jest obecnie ugruntowany i wynika z niego, że najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 kc w związku z art. 24 § 1 kc zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 03 sierpnia 2008 roku (tj. wejścia w życie art. 446 § 4 kc). Wprowadzenie art. 446 § 4 kc doprowadziło bowiem jedynie do zmiany w sposobie realizacji roszczenia przez skonkretyzowanie osób uprawnionych do jego dochodzenia oraz przesłanek jego stosowania.

Sąd Rejonowy w pełni podziela wyżej zaprezentowane stanowisko Sądu Najwyższego i przenosząc je na grunt tej sprawy uznaje, że roszczenie rodziców i rodzeństwa E. R. (1) o zadośćuczynienia za naruszenie ich dobra osobistego jakim jest prawo do życia rodzinnego i utrzymywania więzi z córką i siostrą było uzasadnione co do zasady. Córka i rodzeństwo należy do najbliższych członków rodziny, dziecko jest osobą szczególnie ważną w życiu rodzica. Zmarłą z rodzeństwem też łączyły szczególnie bliskie więzi, z siostrami mieszkała, a z bratem widywała się praktycznie codziennie. Rodzeństwo razem się wychowywało, pomagało sobie. Brak było podstaw, aby uznać, że relacje rodzinne były zaburzone.

Powód trafnie uznał, iż czyn powodujący śmierć córki i siostry naruszył dobra osobiste przesłuchanych w sprawie świadków w postaci prawa do życia rodzinnego i zachowania więzi rodzinnych. Utrata tej relacji pozbawiła osoby bliskie zmarłej poczucia stabilności, wsparcia materialnego i niematerialnego, codziennej pomocy, rady, rozmowy, czy spędzania wspólnie czasu.

Nie ma racji pozwany twierdząc, że roszczenie o zadośćuczynienie zgłoszone powodowi było przedawnione. Ustawą z 16 lutego 2007 roku o zmianie ustawy – Kodeks cywilny dokonano zmiany w zakresie terminów przedawnienia. Uchylono art.442kc, który przewidywał 10 letni termin przedawnienia szkoda wynikłej ze zbrodni lub występku, liczony od dnia popełnienia przestępstwa bez względu na to, kiedy poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. W to miejsce wprowadzono art.442¹kc, który w §2 stanowi, że jeżeli szkoda wynikła ze zbrodni lub występku, roszczenie o naprawienie szkody ulega przedawnieniu z upływem lat dwudziestu od dnia popełnienia przestępstwa bez względu na to, kiedy poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Art.2 ustawy wprowadzającej opisane zmiany stanowił, że do roszczeń powstałych przed dniem

wejścia w życie niniejszej ustawy, a według przepisów dotychczasowych w tym dniu jeszcze nieprzedawnionych, stosuje się przepisy art. 442¹ Kodeksu cywilnego.

Roszczenie członków rodziny zmarłej wynikało niewątpliwie z występku – przestępstwa popełnionego przez pozwanego 23 lipca 2000 roku, co zostało stwierdzone wyrokiem karnym. W momencie wejścia w życie ustawy z 16 lutego 2007 roku czyli 10 sierpnia 2007 roku nie minął jeszcze 10 letni termin przedawnienia określony w art.442§2kc, a zatem stosownie do art.2 ustawy z 16 lutego 2007 roku zastosowanie miał 20 letni termin przedawnienia wynikający z art.442¹§2kc.

Powód słusznie zatem uznał, że roszczenia zgłoszone przez rodzinę zmarłej nie są przedawnione i uzasadnione co do zasady. Wysokość wypłaconych uprawnionym zadośćuczynień również nie była nadmierna i gdyby wymienieni wystąpili na drogę sądową mogliby zdaniem sądu liczyć na zasądzenie kwot, które ostatecznie powód wypłacił. Podkreślić przy tym trzeba, że powód pomniejszył przyznane kwoty zadośćuczynienia o 60% w związku z ustalonym w ugodach przyczynieniem się E. R. do śmierci. Ustalone przyczynienie uznać należy za adekwatne, nawet w doktrynie i orzecznictwie spotykane są poglądy, że przyczynienie nie może wynosić więcej aniżeli 50%, gdyż oznaczałoby to, że sprawca w mniejszym stopniu niż ofiara przyczynił się do zdarzenia.

Przepisy prawa nie określają jaka jednoznacznie wysokości zadośćuczynienia.

Wyrażenie "odpowiednia suma" użyte w art.448kc zawiera już w sobie pojęcie niemożności ścisłego ustalenia zadośćuczynienia ze względu na istotę krzywdy. Dlatego przy ustaleniu zadośćuczynienia nie stosuje się automatyzmu, a każda krzywda jest oceniana przez pryzmat konkretnych okoliczności sprawy. Należy podnieść, że w razie śmierci osoby bliskiej na rozmiar krzywdy mają przede wszystkim wpływ dramatyzm doznań osoby bliskiej, poczucie osamotnienia i pustki, cierpienia moralne i wstrząs psychiczny wywołany śmiercią tej osoby, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonych ze zmarłym, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem tego odejścia (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w(...) z dnia 23 kwietnia 2013 r.,(...))

Zatem zadośćuczynienie jest odzwierciedleniem w formie pieniężnej rozmiaru krzywdy, a ta w istocie nie zależy od statusu materialnego pokrzywdzonego. Jedynie rozmiar zadośćuczynienia może być odnoszony do stopy życiowej społeczeństwa, która pośrednio może rzutować na umiarkowany jego wymiar i to w zasadzie bez względu na status społeczny oraz materialny poszkodowanego. Przesłanka przeciętnej stopy życiowej nie może pozbawić omawianego roszczenia funkcji kompensacyjnej i eliminować innych istotniejszych czynników kształtujących jego rozmiar i ma charakter tylko uzupełniający (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 03 czerwca 2011 r., III CSK 279/10,).

Zadośćuczynienie za krzywdę jest swoistą postacią odszkodowania, którego celem jest rekompensowanie uszczerbku w dobrach osobistych (szkody niemajątkowej), oczywiście w takim zakresie, w jakim taka rekompensata, ze względu na szczególny charakter tych dóbr, jest możliwa za pomocą świadczeń pieniężnych. Należy więc przyjąć że zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę pełni przede wszystkim funkcję kompensacyjną, gdyż stanowi przybliżony ekwiwalent za doznaną przez pokrzywdzonego szkodę niemajątkową (krzywdę). Powszechnie uważa się, że powinno ono wynagrodzić doznane przez pokrzywdzonego cierpienia, utratę radości życia oraz ułatwić mu przewyciężenie ujemnych przeżyć psychicznych.

W przedmiotowej sprawie zgromadzony materiał dowodowy dał wszelkie podstawy aby przyjąć, iż wypłacone przez ubezpieczyciela kwoty odpowiadały rozmiarowi doznanej przez poszkodowanych krzywdy. Wskazać bowiem należy, że zmarła niewątpliwie była członkiem najbliższej rodziny poszkodowanych, z którymi łączyła ją bardzo silna więź emocjonalna. Rodzeństwo było ze sobą blisko, wzajemnie się wspierało i troszczyło o siebie. Także relacje zmarłej z rodzicami polegały na wzajemnej trosce i systematycznym kontakcie. Uzasadnionym jest zatem stwierdzenie, że tragiczna śmierć E. R. (1) spowodowała pustkę w życiu jej najbliższej rodziny, ogromny ból i żal.

Zważywszy na datę zdarzenia podstawę roszczenia powoda stanowi § 33 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 marca 2000 r. w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów.

Zgodnie z pkt 1 wskazanego przepisem Zakładowi ubezpieczeń przysługuje uprawnienie dochodzenia od kierującego pojazdem zwrotu wypłaconego z tytułu ubezpieczenia OC odszkodowania, jeżeli kierujący wyrządził szkodę umyślnie lub w stanie po użyciu alkoholu albo będąc pod wpływem środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii.

Jak wynika ze wskazanego powyżej przepisu, jedynie między rozmyślnym działaniem kierującego a szkodą musi zachodzić adekwatny związek przyczynowy w sytuacji, jeżeli kierujący wyrządził szkodę umyślnie. W przypadku pozostałych ze wskazanych stanów faktycznych do powstania roszczenia zwrotnego po stronie zakładu ubezpieczeń wystarczy sam fakt, że kierujący wyrządził szkodę w stanie po użyciu alkoholu lub w stanie nietrzeźwości.

Stan nietrzeźwości pozwanego w chwili zdarzenia był w przedmiotowej sprawie bezsporny. Okoliczność ta nie tylko została przyznana przez samego pozwanego, ale także potwierdzona została prawomocnym wyrokiem karnym w sprawie(...)

Mając zatem na względzie powyższe stwierdzić należy, iż zaistniały przesłanki by uznać, że powodowi przysługuje roszczenie zwrotne w obowiązkowym ubezpieczeniu OC przeciwko pozwanemu, co znalazło odzwierciedlenie w punkcie I wyroku. Bezsporne było zaś zaistnienie zasadniczej przesłanki tego roszczenia w postaci wypłaty przez powoda świadczeń na rzecz poszkodowanych i z tym momentem z mocy w/w przepisów prawa powstało prawo zwrotnego dochodzenia roszczenia.

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. Powód wezwał pozwanego do zapłaty 5 października 2015 roku. Stosownie do art. 455kc pozwany powinien spełnić świadczenie niezwłocznie, co oznacza najczęściej termin nie przekraczający tygodnia. Zatem żądanie odsetek po blisko 3 miesiącach od wezwania należało uznać za uzasadnione.

Zdaniem sądu brak było podstaw oddalenia powództwa na podstawie art. 5kc. Ustawodawca świadomie i celowo wydłużył możliwość dochodzenia roszczeń z tytułu szkody wynikającej z występku lub zbrodni. Pozwany wprawdzie odbył karę pozbawienia wolności za popełnione przestępstwo, nie jest to jednak sytuacja wyjątkowa, gdyż za zbrodnię lub występki bardzo często orzekana jest kara tego rodzaju. Członkowie najbliższej rodziny zmarłej nie musieli występować z roszczeniem o zadośćuczynienie bezpośrednio po zdarzeniu. Nota bene wcześniej nie wiedzieli o istnieniu takiego uprawnienia. Powód jako ubezpieczyciel musiał spełnić świadczenie i nieuzasadnione w świetle zasad współżycia społecznego byłoby zwalnianie z odpowiedzialności pozwanego tylko dlatego, że uprawnieni zwlekali z dochodzeniem roszczeń. Pozwany popełniając tak ciężkie przestępstwo musiał się liczyć nie tylko z odpowiedzialnością na gruncie karnym, ale również cywilnym. Podkreślić trzeba, że pozwany w sposób rażący naruszył podstawowe zasady ruchu drogowego. Zastosowanie w tej sytuacji art. 5kc oznaczałoby de facto przyzwalanie na tego typu zachowania innych osób, a podkreślić trzeba, że kierowanie pojazdami w stanie nietrzeźwości i powodowanie w takim stanie wypadków, często śmiertelnych, jest ogromnym problemem.

Nie jest też okolicznością szczególną, wymagającą zastosowania art. 5kc, założenie przez pozwanego rodziny, posiadanie dziecka. Uwzględniając wiek pozwanego w chwili popełnienia czynu normalną rzeczą, jest że po 17 latach ma już rodzinę. Zastosowanie zasad współżycia społecznego można by ewentualnie rozważać gdyby roszczenie regresowe powstało z innego powodu aniżeli kierowanie samochodem w stanie nietrzeźwości.

Orzeczenie o kosztach procesu wydano w oparciu o przepis art. 98 § 1 kpc, zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). W kwocie 8867 zł Sąd uwzględnił koszty zastępstwa procesowego poniesione przez powoda (5400 zł), opłatę od pozwu (3450 zł) oraz opłatę skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.

SSR Tomasz Bulkowski